

Michal Přibáň

Všechno je jenom dvakrát

471 s., váz., 369 Kč
ISBN 978-80-7491-741-7

Vychází 1. září 2016

Kalendář akcí

Brněnské uvedení

autorské čtení, beseda a autogramiáda
román a autora představí Miroslav Balaštík

čtvrtek 15. září v 19.00

Kavárna Praha, Husova 18 — nádvoří
Pražákova paláce

**Uvedení románů *Všechno je jenom dvakrát*
Michala Přibáně a *Dešťová hůl* Jiřího Hájíčka
na Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově
Brodě**

autorské čtení, beseda a autogramiáda
romány a autory představí Miroslav Balaštík

sobota 15. října od 15.00 do 16.15

Kulturní dům Ostrov, Na Ostrově 28/3,
salonek č. 1

Obálku v tiskové kvalitě a ukázkou z knihy ***Všechno je jenom dvakrát*** najdete zde:
<http://nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/1219>.

Soubor PDF s kompletním textem knihy pro novináře k dispozici na vyžádání ihned.

O autorovi

Michal Příbáň (nar. 1966) působí jako literární historik v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Knižně publikoval kapitoly z dějin předsrpnového exilu *Prvních dvacet let* (Host 2008), vedl autorský tým slovníku *Česká literární nakladatelství 1949—1989* (2014) a dlouhodobě se zabývá dílem Josefa Škvoreckého. Román *Všechno je jenom dvakrát* je jeho prozaickým debutem.

Anotace

I když se vydáte po vlastních stopách, sami sebe nenajdete. Román o návratech a neshledáních.

Novinář Pavel Klimeš se na prahu středního věku rozvádí, ztrácí rodiče a snaží se najít nové životní cesty i cíle. V tísnivé bilancující atmosféře se uchyluje ke vzpomínkám na kamarády, s nimiž v dětství trávil každé léto na horské chatě v Krkonoších. Na společné dovolené tehdy jezdíval i otcův kolega Milan Knot, který však v polovině 70. let podepsal spolupráci se Státní bezpečností. Po roce 1989 Pavel získává Knotův svazek a někdejšího rodinného přítele v novinách veřejně odsoudí. S odstupem pětadvaceti let se však v případě objevují pochybnosti a nesrovnalosti. Příbáňův román není jen další reflexí normalizačního období; postihuje i postupné zrání generace aktérů listopadových událostí.

Z ohlasů na knihu

Autor kombinuje postupy různých literárních žánrů, které text pomáhají rytmizovat a střídat v něm atmosféry. Knihu lze číst jako intimní milostný příběh, jako detektivní román, autobiografickou vzpomínkovou prózu či jako deník z doby normalizace. (...) Dílo inovativně rozvíjí ty nejlepší tradice českého románu, jak je známe především z próz Josefa Škvoreckého či Milana Kundery.

Aleš Merenus

Román je promyšlený, ale hlavně „propsaný“ do čtivé, a přitom nepodbíživé podoby. Bavi, vztahuje se k mnoha otázkám, které se v současných literárních dílech příliš neobjevují (nebo objevují v nepřilíš věrohodném ztvárnění) — například k normalizaci, ale i k porevolučnímu vystřízlivění. A konečně celou knihu chápu jako román, který je doopravdy „prožitý“ — ne však autobiografický! — a schopný tuto žitou zkušenost předat dál bez nabubřelých gest, bez sterilní výpomoci z rešeršovaných historických prací, bez podbíživých a ublíženeckých stigmat českého románu posledních let.

Michal Jareš

Rozhovor

Vydal jste již několik odborných publikací, ale jako prozaik debutujete až v padesáti letech. To sice není vysloveně výjimečné, ale obvyklé také ne. Kdy jste zjistil, že chcete napsat román?

Podobné touhy chovám od dětství, takže jsem mnohokrát začal, ale nikdy nedokončil. Chyběla mi vytrvalost a asi i sebedůvěra; jako čtenář jsem poznal příliš mnoho dobrých autorů, než abych si troufl vydat se s nimi na stejné hřiště. A asi jsem jednal správně: mám rád romány, jejichž autoři se můžou opřít o určité životní zkušenosti, a pokud jsem chtěl napsat taky takový, musel jsem právě na ty zkušenosti nějaký čas počkat.

Román je tedy autobiografický?

Toto slovo bych nepoužil, protože by mohlo řadu čtenářů odradit. Někdy se za ním totiž schovávají i dost banální příběhy, kterým ani fakt, že je někdo skutečně prožil, negarantuje hodnotu či „nosnost“

literárního námětu. Ptáte-li se však na to, jestli má příběh mého románu reálné základy, tak v mnoha ohledech skutečně má. Na podnikové chatě v Krkonoších, kam jsem jezdil pravidelně na prázdniny, počátkem sedmdesátých let policisté nepochybně z politických důvodů zatkli jednoho východoněmeckého muzikanta s nápadně českým příjmením. Byl to známý mých rodičů, s nimiž to tehdy pořádně zatřásl, a přitom jsme se nikdy nedozvěděli, proč se to stalo a jaké důsledky to pro jeho rodinu mělo. V devadesátých letech, kdy jsem pracoval jako novinář, jsem se o jeho případu pokusil něco zjistit, bohužel však marně. Při psaní románu mi tedy nezbylo, než si vysvětlení vymyslet. Při konstrukci jednotlivých zápletek jsem se rozhodně nadržel vlastního životopisu, nebudu však popírat, že jsem vyšel z osobních a částečně snad i generačních zkušeností.

Generačních?

V románu nejde jen o ty, kteří se v roce 1973 vypravili na nevinný výlet na Sněžku, ale i o nás, kteří jsme u toho všeho byli jako děti. V časech nejužší normalizace jsme si žili svoje víceméně bezstarostné životy, aniž bychom tušili, před jakými dilematy dennodenně stojí naši rodiče a jejich přátelé. Dnes jsme dospěli a k jejich tehdejším postojům se s převahou zkušeností následujících třiceti let stavíme přirozeně kriticky. Jenže nám často uniká, že i naše děti jednou budou posuzovat naše dnešní dilemata a způsoby, jakými se je snažíme řešit. Patřím ke generaci, která prožila devětaosmdesátý rok přímo na fakultách, a úvahám o tom, nakolik a za co všechno od té doby neseme generační odpovědnost, se zejména v posledních letech nedokážu vyhnout. Ani čtenář mé knihy před nimi tedy neuteče.

Jak dlouho jste na románu pracoval?

Psát jsem začal v roce 2004 a trvalo mi to — ovšem s jednou velmi dlouhou přestávkou — jedenáct let. Je to asi hodně dlouho, ale protože se i v zaměstnání živím psaním (byť jde o psaní textů spíše odborné povahy), nebylo úplně snadné usednout každý večer znovu k počítači a znovu se zkoncentrovat na podobnou činnost. Nakonec jsem se jakžtakž naučil odpočívat od psaní psaním a doufám, že toho ještě někdy využiju.

Co bylo při psaní nejtěžší?

Nejspíš jsem udělal stejné zkušenosti, jako všichni prozaici nad prvním dokončeným dílem. V mém případě je to možná o něco roztomilejší, protože je mi padesát a řadu let se pohybuju v literárněvědném prostředí, takže by mě hned tak něco nemělo překvapit. Sám jsem se musel občas zasmát, jak se v tomto pokročilém věku dozvídám o psaní věci, které jsem třeba vzdáleně tušil, ale dosud nepoznal z vlastní zkušenosti. Nejtěžší asi bylo rozpoznat, kdy se mám držet původně vymyšlené konstrukce příběhu a kdy je naopak lepší nechat se vést jeho spontánním vývojem. Některé scény jsem přepracovával třeba i patnáctkrát, jiné se psaly samy, byť se někdy rozběhly i původně nezamýšleným směrem.

Kdo byl vaším prvním čtenářem či kritikem?

Jako první četly rukopis moje žena a starší dcera, protože byly nejspíš zvědavé, jestli ty hodiny, dny a týdny, které jsem po večerech a o víkendech proseděl zavřený u počítače, měly nějaký smysl. Pak jsem dal knihu přečíst kamarádce, která mi kdysi na fakultě oponovala diplomku a navzdory našemu přátelství ke mně byla oprávněně přísná; předpokládal jsem tedy, že ani teď mě nebude jen tak kolegiálně plácet po rameni. Před jinými kolegy z odborného prostředí jsem byl zpočátku spíš ostražitý; ostatně když se dozvěděli o mém úmyslu román nejen dopsat, ale i vydat, skoro všichni se hned zeptali: A pod jakým pseudonymem? Že bych nesl kůži na trh pod vlastním jménem, to mi zprvu nechtěli uvěřit. Někteří mi ale nakonec pomohli, protože uměli položit dost podstatné otázky, které mě vedly k důležitým a snad prospěšným úpravám.